

CHRONOLOGIE

- chronologie matematická x historická
- chronologie křesťanská

- 3 základní jednotky – den, měsíc, rok

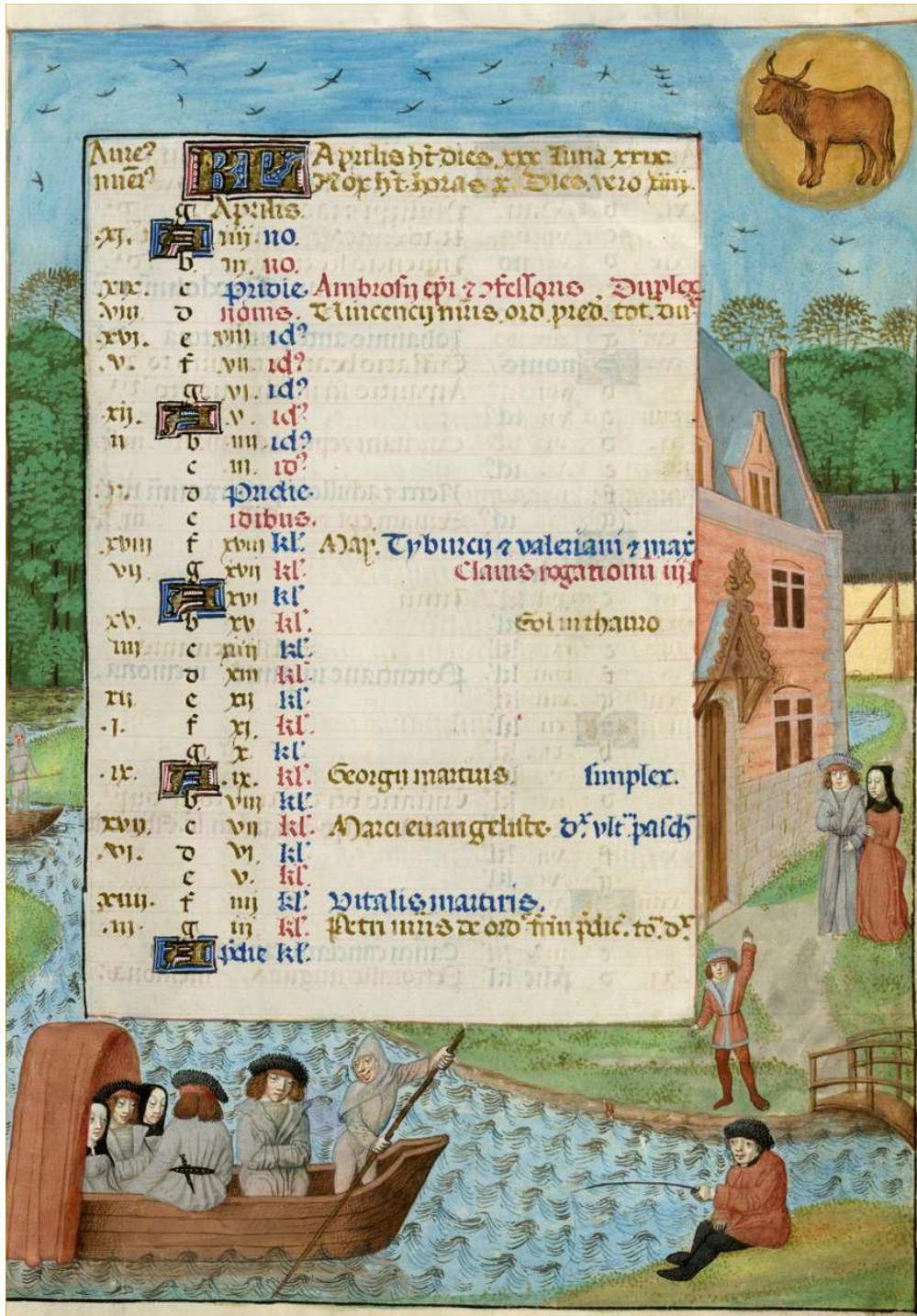
- středověký kalendář:
 - juliánský kalendář
 - systém pohyblivých svátků
 - 24. 2. 1582 bula *Inter gravissimas* (A. Giglio / Lilius)
 - *annus correctionis* (jarní rovnodennost k 21. 3.)

Rok

- označování roků dle konzulů (později *anni pontificatus, anni creationis suae*)
- letopočty (éry)
 - od stvoření světa (*ab origine / creatione mundi*): 1. 1. 5502 př. K.
 - alexandrijský: 29. 8. 5493 př. K.
 - éra byzantská: 21. 3. 5509 př. K.
 - židovský počet: 7. 10. 3761 př. K.
- letopočet křesťanský (*anno Domini*) – 525 Dionysius Exiguus
 - *anno ab incarnatione Domini, anno dominice incarnationis, anno Cristi, anno Domini, anno a Nativitate Domini, anno Verbi incarnati, anno orbis redempti, anno salutis, anno Virginei partus* aj.

ROK – POMOCNÉ ÚDAJE

- indikce (*indictio, kaiserliche Zahl*): cyklus 15 let
 - řecká (byzantská), Bedova (císařská), římská (pontifikální) aj.
- konkurenty (*concurrentes*): I (neděle) – VII (sobota)
- epakty (*epactae, adiectiones lunae*): vzdálenost od novoluní
- zlatý počet (*cyclus, circulus decemnovennalis*): cyklus 19 let
- písmena nedělní (*litterae dominicales*): A–G

Isabella Breviary

Bruges ca. 1480

British Library, Additional MS 18851

ROK – DĚLENÍ

- rovnodennost – 2 části
 - studená část (sv. Václav, sv. Michal, sv. Havel, sv. Martin)
 - teplá část (sv. Matěj, sv. Řehoř, Velikonoce, sv. Jiří)
- čtyři roční období (*quarterium anni*)
- suché dny (*quattuor tempora, angariae, ieiunio legitima*):
 - středa a následující tři dny po 1. neděli postní, Letnicích, Povýšení sv. Kříže, sv. Lucii
- počátek roku:
 - 1. ledna (obřezání Páně, oktáva Narození Páně)
 - 1. března (*mos Venetus*)
 - 25. březen (*Annuntiatio sanctae Mariae*): calculus Florentinus x Pisanus
 - počátek Velikonoční
 - 1. září (Byzanc)
 - 25. prosinec

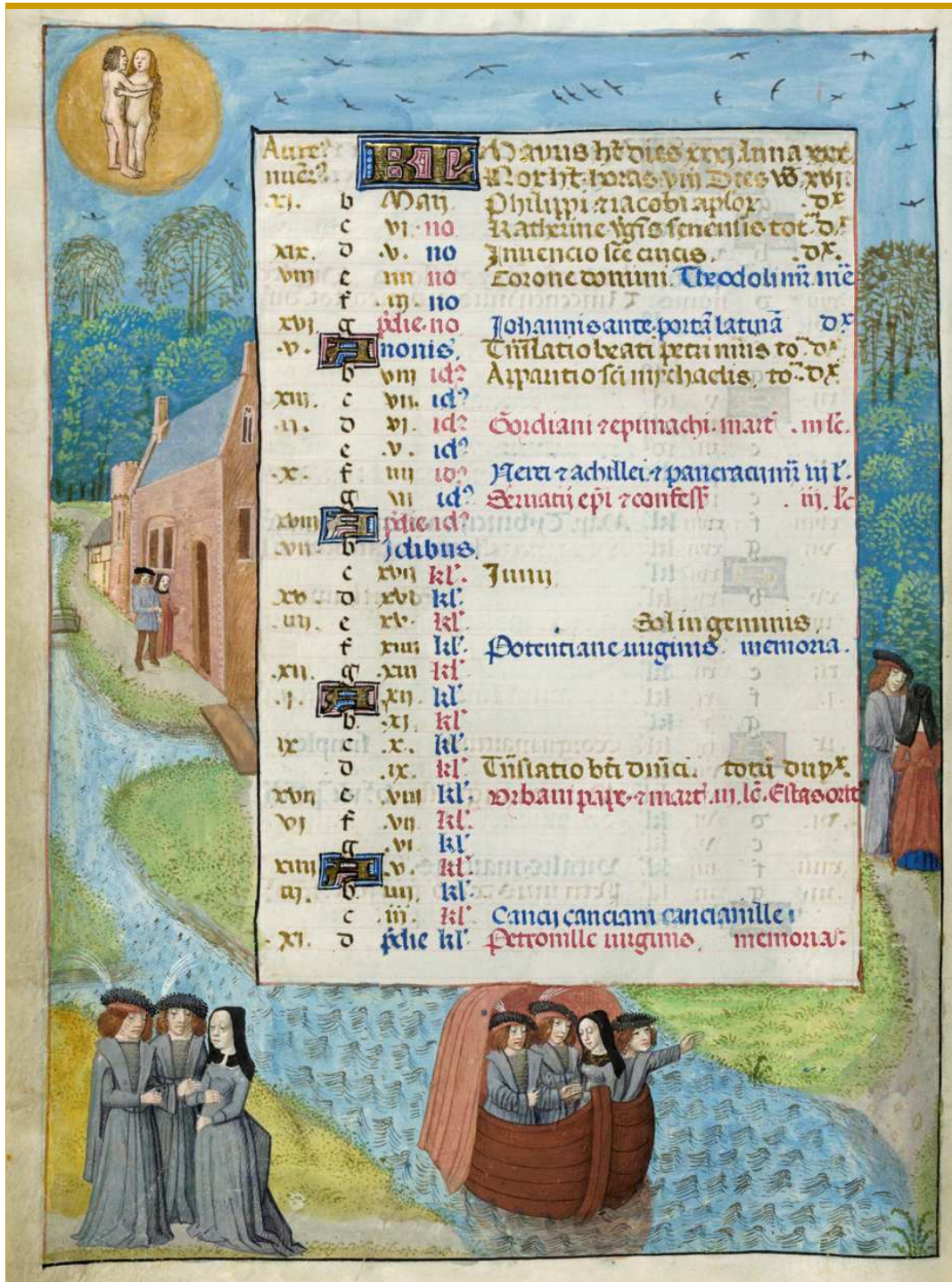
TÝDEN

- *hebdomas, hebdomada, septimana*
- neděle – *dies Dominica, feria prima* (ff I)
- pondělí – *feria secunda* (ff II)
- úterý – *feria tertia* (ff III)
- středa – *feria quarta* (ff IV)
- čtvrtek – *feria quinta* (ff V)
- pátek – *feria sexta* (ff VI)
- sobota – *sabbatum*

DEN

- *dies integer, naturalis (legitimus)*
- *dies usualis, artificialis*
- den tmavý – *media nox*

- podle římského kalendáře (Kalendy, Idy, Nony)
- průběžné počítání dle pořadí
- datování bononské:
 - *mense intrante, in introitum mensis*
 - *dies ultimus, penultimus, mense exeunte / stante / restante*
- podle svátků:
 - *die festo*
 - *vigilia, pervigilium, dies profestus*
 - *vigilia vigiliae, praevigilia*
 - *dies crastinus, cras festi, feria proxima*
 - *sequenti die*
 - *octavae (infra octavas, in octava, post octavam)*
 - *quindena*

Isabella Breviary

Bruges ca. 1480

British Library, Additional MS 18851

HODINY

- poledne (*meridies*), půlnoc (*media nox*)
- *horae inaequales (temporales)*
- *horae canonicae*:
 - *matutinum*
 - *laudes*
 - *hora prima*
 - *hora tertia*
 - *hora sexta*
 - *hora nona*
 - *vespera, h. vesperarum*

CÍRKEVNÍ ROK

- 1. neděle adventní (27. 11. – 3. 12.)
- *dominica infra octavam Natalis Domini*
- 1. 1. svátek obřezání Páně (*circumcisio Domini*)
- 6. 1. Zjevení Páně (*epiphania Domini*), Tři králové
- *Dominica I.–VI. post Epiphaniam*
- devět nedělí před Velikonocemi (*Septuagesima; Sexagesima; Quinquagesima – masopustní; Quadragesima – půst = dominica prima Quadragesimae...*)
- *hepdomada sacra / sancta – pašijový týden*
- **Velikonoce** (*Pascha, Ressurrectio, Pascha resurrectionis, hod Boží, Ostern*)
- *hepdomada alba – bílý týden*
- *dominica prima, secunda ... sexta post Pascha*: pátá neděle = *dominica Rogationum*; neděle po 6. neděli = hod Boží svatodušní / Letnice (*Pentecostes*)
- mezi Letnicemi a 1. nedělí adventní – 23 až 28 nedělí (*dominicae aestatis, aestivales*)